"OTOMATİK KATILIM"A HAZIR MISINIZ

Yurt içi tasarrufların artırılması hedefi ile yola çıkan "otomatik katılım", 1 Ocak tarihinde bin ve üstü çalışana sahip şirketlerle başladı. Nisan 2017 itibarıyla 249-1.000 çalışana sahip işletmeler, 1 Eylül-1 Ocak 2018 arası 100-249 çalışanı olan işletmeler, 1 Ocak 2018'den itibaren 50-100 çalışanı olan işletmeler uygulamaya dahil olacak. 2019'un Ocak ayında ise tüm iş yerleri kapsama girecek.

Türkiye'de 13'üncü yılını geride bırakan Bireysel Emeklilik Sistemi'nde (BES), 'otomatik katılım' dönemi 1 Ocak tarihinde başladı. 45 yaş altında özel ve kamu kesiminde çalışan bireylerin çalıştıkları şirketler tarafından otomatik olarak BES'e dahil edilmesine olanak sağlayacak uygulamanın, sistemdeki yaklaşık 6.5 milyon olan katılımcı sayısını 2017 sonuna kadar ikiye katlaması bekleniyor. Sektörde faaliyet gösteren 18 emeklilik şirketiyle başlayan, mevzuatı ve kurallarıyla BES içinde ikinci bir sistem olarak görülen otomatik katılım sistemi, sadece emeklilik şirketlerinin katılımcı sayısını artırmakla kalmayıp, sisteme katılacak çalışanlar için büyük avantajlar sağlayacak.

Tüm işletmeler 2019'da dahil olacak

Otomatik katılımda 'kademeli geçiş' yöntemi belirlendi. Uygulama, ilk olarak bin ve üstü çalışana sahip şirketlerle başladı. Nisan 2017 itibarıyla 249-1.000 çalışana sahip işletmeler, 1 Eylül-1 Ocak 2018 arası 100- 249 çalışanı olan işletmeler, 1 Ocak 2018'den itibaren 50-100 çalışanı olan işletmeler uygulamaya dahil olacak. 2019'un ocak ayında ise tüm iş yerleri kapsama girmiş olacak.

Her çalışanın 'prime esas kazancının yüzde 3'üne karşılık gelen tutar, çalışanın maaşından kesilerek BES'e aktarılacak. Bununla birlikte daha yüksek bir katkı payı ödemek isteyen bir çalışan, bundan daha yüksek bir tutarın maaşından kesilmesini de isteyebilecek.

Sistemde kalana katkı sağlanacak

Sisteme giriş zorunlu olmasına karşın, çalışan iki ay içinde sistemden çıkabilecek. Ancak, iki ay süreli 'cayma hakkını' kullanmaması halinde devlet de bir defaya mahsus olmak üzere çalışana 1.000 TL ekstra katkı sağlayacak. Sistemden ayrılan çalışanlar ise hiçbir kayba uğramaksızın katkı paylarını geri alabilecek. Cayma hakkını kullananlar, iki yıl sonra yeniden sisteme dahil edilecek. Otomatik katılımla BES'e dahil olacak çalışanların birikimleri üzerinden sadece 'fon işletim gideri kesintisi' yapılacak. Çalışan, başka bir iş yerine geçtiğinde o iş yeri de otomatik katılım kapsamında ise emeklilik planındaki tüm birikimleri yeni iş yerine aktarılacak.

Yeni iş yeri, kapsamda değilse çalışan isterse eski iş yerindeki planına devam edebilecek. Yeni sistemde de en az 10 yıl sistemde kalan ve 56 yaşını dolduran bireyler emekliliğe hak kazanacak.

TOBB desteği ile bilgilendirme toplantıları

Yapılan hesaplamalara göre, 2017 yılı sonunda 6 milyonu aşkın çalışanın otomatik katılımla sisteme dahil olması bekleniyor.

Bu arada Türkiye Sigorta Birliği (TSB) ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) işbirliğiyle düzenlenen "Bireysel Emeklilikte Otomatik Katılım" bilgilendirme toplantısının ilki Konya'da gerçekleştirildi. TSB Genel Sekreteri Mehmet Akif Eroğlu, Konya Ticaret Odası'nda düzenlenen bilgilendirme toplantısında, işverenlere bireysel emeklilikte otomatik katılım hakkında bilgi verdi.

Bireysel emekliliğe önem verdiklerini söyleyen Eroğlu, bireysel emekliliğin 80 milyonluk Türkiye'yi, bireyleri ve onların ailelerini ilgilendiren bir konu olduğunu

Yurt içi tasarruflar artacak

Otomatik katılım dünyada İngiltere, İtalya, Yeni Zelanda gibi pek çok ülkede uygulanan ve emekliliğe dönük tasarrufları artırma konusunda etkili bir uygulama. Yurt içi tasarrufların artırılması, atıl olan bireysel tasarrufların yatırıma yönlendirilerek yurt içi yatırımlara kaynak oluşturulması yönüyle makro boyutta ülkemize; bireylerin emeklilik dönemlerinde yaşam standartlarının korunması, tasarruf adaletinin aşılması yönüyle de mikro boyutta bireylere önemli derecede fayda sağlayacak. Bireysel Emeklilik Sistemi, 2013'te devlet katkısı uygulamasının başlamasıyla girdiği yüksek büyüme trendini devam ettirerek, katılımcı sayısında 6,5 milyon kişiye ve fon tutarında, 7 milyar TL'si devlet katkısı olmak üzere, 59 milyar TL'ye ulaştı. 2017'de otomatik BES'in başlamasıyla birlikte katılımcı sayısında ve fonda önemli bir artış bekleniyor.

belirtti. Eroğlu, otomatik katılımın Bireysel Emeklilik Sistemi'nden (BES) başka bir şey olmadığını dile getirerek, bireysel emekliliğin gerekliliğine değindi.

Uygulamanın 2003 yılında başladığına işaret eden Eroğlu, şunları kaydetti: "Nüfusun yaşlanmasıyla çalışan kesim azalmış ve belli riskler ortaya çıkmıştır. Bu her bir çalışanın fonladığı emekli sayısını giderek düşürmektedir. 1980 yılından itibaren çalışanın fonladığı emekli sayısı günümüze kadar düşerek gelmiştir. Böylece her bir çalışanın üzerine daha fazla emeklilik yükü binmiştir. Hiçbir devlet bunu tolere edemez. Dolayısıyla emeklilik maaşları azalacaktır. Ayrıca emeklilik yaşı da uzayacaktır. Tüm bunlar bireysel emekliliğe olan ihtiyacı artırmıştır."

Eroğlu, insanların emekli olduktan sonra da çalıştıklarını ve bunun da genç işsiz oranını etkilediğini bildirdi.

Altı yılda üç kat arttı

Bireysel emeklilikte otomatik katılımın yüzde 25 devlet katkısıyla arttığını vurgulayan Eroğlu, "Bireysel emekliliğe 100 lira yatırdığınızda devlet de üzerine 25 lira koyuyor. Şu an geldiğimiz noktada ise 6.5 milyon kişi sisteme dahil oldu. Yani bu sayı altı yıl içerisinde üç kat artmış oldu. Devletin yüzde 25 katkısıyla da sisteme her sene 1 milyon kişi dahil oldu" diye konuştu. Önceden devlet katkısından çiftçilerin, ev hanımlarının ve gelir vergisi mükellefi olmayanların faydalanamadığını aktaran Eroğlu, bu durumun 2013 yılında değiştiğini ve hiçbir geliri olmayanın da yüzde 25 devlet katkısından faydalanabileceğini ifade etti.

Sistemdeki en büyük sıkıntı ne?

Sisteme girişin eskisi kadar hızlı olmadığını anlatan Eroğlu, "Bir başka sıkıntı ise sisteme girenler üç yıl içerisinde sistemden çıkıyor. Bireysel emeklilik zorunlu değil. Sistem otomatik olarak başlasa bile cayma süresi olan iki ay içerisinde sistemden çıkılabilir. Cayma süresi dışında da her zaman çıkılabilir. Çalışan sadece maaşının yüzde 3'ünü ayırarak geleceği için güzel sonuçlar alabilir. Dünyada da çoğu ülkede zorunlu olarak uygulanan bu sistem, ülkemizde gönüllülük esasına dayanmaktadır" ifadelerine yer verdi.

32 SORUDA "OTOMATİK KATILIM"

Bireysel Emeklilik Sistemi'nde 'otomatik katılım' uygulaması çalışanlar kadar şirket yöneticilerini de ilgilendiriyor. Biz de otomatik katılım ile ilgili en çok sorulan soruları ve yanıtlarını derledik.

1- Otomatik katılım uygulaması kimleri kapsıyor?

Türk vatandaşı veya mavi kartlı olup, 45 yaşının altındaki tüm 4a ve 4c kapsamındaki çalışanlar ve çalışmaya yeni başlayacaklar uygulamaya dahildir. Özel sektör çalışanları bağlı bulundukları işyerinin büyüklüğü göz önünde bulundurularak, Bakanlar Kurulu kararı ile tedrici olarak sisteme dahil edilecektir.

2- İşverenler otomatik katılım çerçevesinde kapsama dahil olup olmadıkları açısından, çalışan sayısını nasıl hesaplamalı?

Çalışanların otomatik katılıma dahil olma şartlarını taşıyıp taşımadıklarına bakılmaksızın (45 yaş altı ve üstü çalışan sayısı ayrımı yapılmaksızın) işverene bağlı tüm çalışan sayısı dikkate alınır.

3- Bir işyerinde çalışan sayısının, otomatik katılım kapsamında yer alacak işyeri kriterinin dışında kalacak şekilde azalması durumunda nasıl bir yol izlenir?

Bir defa kapsama alınan işyerinin çalışan sayısında, kapsama alınma tarihini müteakip gerçekleşen değişiklikler dikkate alınmaz.

4- Şirketler topluluğu veya holding niteliğinde olan yapılarda şirketler topluluğunun tek bir çatı altında otomatik katılım kapsamında değerlendirilmesi söz konusu olacak mı?

Otomatik katılım kapsamında her bir işveren bazında çalışan sayısı dikkate alınır.

5- İçinde aynı veya farklı lokasyonlarda birden fazla işyeri barındıran işverenlerin tek bir çatı altında otomatik katılım kapsamında değerlendirilmesi söz konusu olacak mı?

Çalışan sayısının belirlenmesinde, birden fazla işyeri olan işverenler için bütün işyerlerindeki çalışanların toplamı göz önünde bulundurulur.

6- İşveren olarak otomatik katılım uygulaması kapsamındaki yükümlülüklerim nelerdir?

Emeklilik şirketinin seçimi: 5510 sayılı Kanunun 12'nci maddesi kapsamındaki her işveren, çalışanları adına, bir emeklilik şirketi ile sözleşme yapmakla yükümlüdür. Şirket seçiminde, hizmet kalitesi, kesinti ve diğer hususlar göz önünde bulundurarak tercihte bulunulmalıdır.

Fonların Seçimi: İşveren, sisteme giriş esnasında çalışandan faizli/faizsiz fon tercihini alır, tercihte bulunmayan çalışanları için söz konusu tercihi yapar.

Katkı payının ödenmesi: İşveren, katkı payını çalışanın ücretinden kesip

emeklilik şirketine aktarmakla yükümlüdür. Maaş ödemelerini Maliye Bakanlığınca işletilen Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi kullanarak yapan Kamu Kurumları aynı sistemi kullanarak katkı payı ödemelerini gerçekleştirebilecektir.

Devir İmkanı: İşveren operasyonel gereklilikleri dikkate alarak, şirket seçimi ve katkı payının kesilmesi hariç diğer yükümlülüklerinin icrasını emeklilik şirketine bırakabilir.

7- Oto katılımda sisteme dahil olmak üzere işverenler tarafından hangi formlar doldurulacak?

İşverenle şirket arasında tarafların yükümlülüklerini detaylandıran bir sözleşme imzalanacaktır.

8- Oto katılımda sisteme dahil etmek üzere işverenler çalışanlarından hangi formları imzalamalarını isteyecektir?

Otomatik katılım kapsamında işverenler çalışanlarından herhangi bir imza almayacaktır.

9- İşveren katkı payını şirkete zamanında iletmezse, eksik iletirse ya da sehven çalışandan katkı payı kesintisinde bulunmazsa cezai müeyyide var mıdır? Cezalar nelerdir?

İşverene; katkı payını zamanında şirkete aktarmaz veya geç/eksik aktarırsa, çalışanlarını sisteme dahil etmezse, çalışanın birikiminde oluşan parasal kaybından sorumludur ve her bir ihlal için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca yüz Türk Lirası idari para cezası uygulanır.

10- Otomatik katılım kapsamında işverene ek fayda ya da promosyon uygulaması yapılabilir mi?

Hayır yapılamaz.

11- İşveren çalışanı adına katkı payı ödemesi yapabilir mi?

İşveren otomatik katılım sistemi kapsamında çalışanı adına katkı payı ödemesi yapamaz. Diğer taraftan, işveren grup emeklilik sözleşmesi (İGES) kapsamında çalışana katkı payı ödemesi yapılabilir.

12- İşveren çalışana fayda sunmak amacıyla, otomatik katılım sistemi kapsamında ödenecek katkı paylarını çalışan ücretinden kesmek yerine kendisi ödeyebilir mi?

Hayır. Bu kapsamda ödeme yapmak isteyen işveren İGES kurmak zorunda olup, çalışanı her halükarda otomatik katılım sistemine dahil etmek durumundadır.

13- Çalışanlar, sisteme giriş esnasında herhangi bir fon tercihi bulunmazsa katkı payların hangi fonlarda yatırıma yönlenecektir? Fon dağılım değişikliği yapmasının bir sınırı var mıdır?

Çalışanlar tarafından faizli/faizsiz fon tercihinin yapılmaması durumları için, işveren anlaşma yapacağı emeklilik şirketine ön tanımlı bir tercihte bulunabilir. Bu kapsamda, katkı payları yapılan tercih doğrultusunda öncelikle 2 aylık süre boyunca faizsiz fonlarda değerlendirilir, akabinde ise standart fonda yatırıma devam ederi. Çalışanlar yılda 6 defa fon dağılım değişikliği yapabilir.

14- İşverenler emeklilik şirketini değiştirebilir mi?

İşveren iki yıl süresince emeklilik şirketini değiştiremez. İzleyen dönemde ise emeklilik şirketini yeniden değiştirebilmesi için ilgili şirkette en az bir yıl kalması gerekir.

15- Birden fazla işverenle çalışanlar için otomatik katılım kapsamında her bir işvereni ile birden fazla emeklilik sözleşmesi açılabilir mi?

Çalışanın her bir işvereni nezdinde otomatik katılım sözleşmesi açılacaktır.

16- Mevcut işyerinde SGK'dan emekli ve 45 yaşın altında halen çalışan varsa otomatik katılım ile sisteme dahil edilecek midir?

Evet dahil edilecektir.

17- Çalışanın maaşı üzerinde haciz/nafaka gibi yasal kesintiler varsa (Maaşın %25'i düzeyinde) katkı payı ödemesi için maaşından kesinti yapılabilir mi?

Prime esas kazanç ve emeklilik keseneği etkilenmediği sürece ödenecek katkı payı tutarı değişmez.

18- Çalışanlar otomatik katılım kapsamında mevzuatta belirlenenin oranın üzerinde bir oranda katkı pay kesilmesini talep edebilir mi?

Evet, talep edebilirler.

19- Otomatik katılım sözleşmeleri kapsamında çalışanlar ek katkı payı ödemesi yapabilirler mi?

Çalışanın ücretinden yapılacak kesinti dışında katkı payı ödemesi yapılamaz.

20- Katkı payı neye göre hesap edilecektir?

Prime esas kazanç ve emeklilik keseneği referans alınarak hesaplanacaktır.

21- Çalışan işsiz kaldığında otomatik katılım kapsamındaki sözleşmesi devam edebilir mi?

Çalışan ilgili emeklilik planına devam etmek isterse bu sözleşmeye ilişkin tasarrufta bulunma hakkı çalışandadır.

22- İş yeri değiştirdiğinde; yeni iş yerinde otomatik katılım kapsamında emeklilik planı yoksa mevcut emeklilik planına devam edebilir mi?

Çalışan iş değiştirdiğinde yeni işvereninde otomatik katılım kapsamında bir emeklilik planı yok ise mevcut emeklilik planına devam edebilir.

23- İş yeri değiştirdiğinde; yeni iş yerinde otomatik katılım kapsamında emeklilik planı varsa nasıl bir yöntem izlenecektir?

Çalışan, işyeri değişince yeni işyerindeki plana birikim transferi ya da plan değişikliği ile geçiş yapar.

24- Otomatik katılım dışında, bireysel emeklilik sisteminde (BES) sözleşmesi olan çalışanlar otomatik katılıma dahil olacak mıdır?

Evet, otomatik katılım sistemine dahil olma şartı taşıyan tüm çalışanlar sisteme dahil olacaktır.

25- Çalışanlar otomatik katılım kapsamı dışındaki BES sözleşmesiyle otomatik katılım sistemine devam edebilir mi?

Hayır, otomatik katılım ile yeni sözleşme başlatılacaktır.

26- Katkı payı ödemeleri nasıl takip edilecektir?

Takip ve tahsil işlemleri, emeklilik şirketleri ve/veya bu amaçla yetkilendirilecek bir şirket tarafından takip edilecektir.

27- İşverenin iflası durumunda çalışanın katkı payı ödemeleri nasıl takip edilir?

Çalışan katkı payı, işverenin taraf olduğu 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu kapsamındaki haciz ve iflas yoluyla takip bakımından işçi alacağı niteliğinde imtiyazlı bir alacaktır. İşverenler otomatik katılım uygulaması kapsamındaki yükümlülükleri bakımından Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından denetlenir.

28- Otomatik katılım kapsamında çalışandan sisteme girişte, sistemde kaldığı sürece ve sistemden çıkışta hangi ücretler alınır?

Otomatik katılım kapsamında çalışanlardan sisteme girerken giriş aidatı, sistemden ayrılma durumunda ise herhangi bir ertelenmiş aidat ya da ücret ödemesi alınamaz. Sistemde bulunduğu sürece çalışanların emeklilik hesabındaki birikimleri üzerinden Fon İşletim Gider Kesintisi (FİGK) dışında bir kesinti yapılmaz.

29- Otomatik katılım kapsamı dışında BES sözleşmesi olan bir katılımcı için uygulanan devlet katkısı limiti bu sözleşmeler için de geçerli olacak mıdır? Yoksa otomatik katılım için Devlet katkısı üst sınırı ayrıca mı belirlenmektedir?

Otomatik katılım kapsamındaki sözleşmeler için Devlet katkısı üst sınırı BES sözleşmelerinin devlet katkısı limitinden ayrı hesaplanacaktır. Örneğin, 2016 yılı için otomatik katılım kapsamı dışındaki sözleşmesi için azami 4.941 TL devlet katkısı hesaplanırken, otomatik katılım kapsamındaki sözleşmesi için ayrıca 4.941 TL devlet katkısı hesap edilir.

30- Otomatik katılım kapsamında sunulacak Devlet katkılarına hak ediş süresi bulunmakta mıdır?

%25 oranındaki Devlet katkısı teşviki ile 1.000 TL'lik bonus Devlet katkısı teşviki için hak kazanma süreleri aynı olup, hak ediş süreleri aşağıda yer alan tabloda açıklanmıştır.

Sistemde tamamlanan yıl sayısı	Devlet katkısı hak ediş oranı
0-3	%0
3-6	%15
6-10	%35
10-Emeklilik Öncesi	%60
Emeklilik Dönemi	%100

31- Otomatik katılım kapsamında elde edilen emeklilik ve Devlet katkısına esas süreler, diğer BES sözleşmeleri kapsamında elde edilen emeklilik ve Devlet katkısına esas süreler ile birleştirilebilir mi?

Otomatik katılım kapsamında elde edilen emeklilik ve Devlet katkısına esas süreler ile diğer hak ve yükümlülükler otomatik katılım kapsamında kurulmamış BES sözleşmeleri ile birleştirilemez.

32- Çalışanın işten ayrılması durumunda bildirimleri kime yapacaktır? Ödemeye dışarıdan devam etmesi mümkün müdür?

Çalışan işten ayrılması durumunda, doğrudan emeklilik şirketi ile tüm iş ve işlemlerini gerçekleştirecektir. Çalışan katkı payı ödemeye dışarıdan devam edebilir veya hesabını sonlandırabilir.

Yurt içi ve yurt dışı üst yapı ve alt yapı inşaatlarında
38 YILLIK DENEYİM ...

***38 Years** of Experience in National and International Construction Projects*

AKER A.Ş.

Çayhane Sokak No: 46, Gaziosmanpaşa 06700, Ankara / TURKEY
Tel : +90 (312) 446 27 01 pbx • Fax : +90 (312) 446 8574 • www.akerinsaat.com